

070422 Tredje söndagen i påsktiden. Biskop Jonas Jonson

Jesus talar gärna om sig själv i bilder. Han tilldelar sig själv många yrken: herde, trädgårdsmästare, läkare, tjänare, såningsman och domare. Han kallar sig också brudgum, vän, människoson och herre. Han talar om sig själv som vinträd, bröd, väg och liv. Och det är inte allt. Denne ambulerande predikant skulle inte kunna skriva varken det ena eller det andra på sitt visitkort. Han tar till bilderna för att vi ska lära känna honom. Det viktigaste han säger, och han gör det ofta, är de två små orden *jag är*. De som kunde sin bibel kom då att tänka på Jahves svar till Moses: ”Jag är den jag är”. Jag är den jag är, nära men outgrundlig, den som gör marken helig, får träd att brinna utan att förtäras och lovar frihet åt de förslavade, men som aldrig låter sig stängas in i vår föreställningsvärld.

Bilder väcker känslor och associationer. De förändras över tid och fungerar olika i olika kulturer. I jämlikhetens Sverige är varken tjänare eller herre längre positivt laddade ord. En såningsman får oss kanske att tänka på skolplanscher. Och vad är en människoson? En herde har vi knappt sett. Men härom natten var det en fårfarmare som resolut sköt en varg på Fogdö utanför Strängnäs sedan den rivit tre baggar; det väckte mycket blandade känslor.

Ingen bild av Jesus, som förkommer så ofta och har etsat sig fast i vårt medvetande som bilden av den gode herden. I vår tanke är han – trots att Jesus säger att han försvarar fåren mot vargen – absolut inte utrustad med gevär och beredd att råka ut för åtal för olaga jakt. Snarare är vår gode herde ulligt mysig med sina lamm vid en strömmande vårbäck när blåsipporna just slagit ut. Bilden av herden tilltalar oss. Den är full av omsorg och ömhet, den väcker tillit. Den rymmer självuppgif och ledarskap.

Bilder väcker känslor och associationer. Men de tål sällan övertolkningar av det slag som ofta drabbat ”den gode herden”. Jesu bilder av sig själv pekar åt samma håll, men de ger honom någon exakt identitet som myndigheternas personakter eller en arbetssökandes cv kan göra. De hjälper oss att känna lite av hur Jesus är och därmed också veta något om Gud.

Men inte mer än så. För Jesus är motsägelsefull som vi själva. Hur mycket vi än umgås med honom, förstår vi inte djupen. Som varje människa är han ett mysterium. Han bär på hemligheter som vi inte kommer åt. Bortom bilder och berättelser och föreställningar om honom finns sann Gud och sann människa, ett ansikte, en gestalt, en människoson, som inte den djupsinnigaste teolog eller mystiker uttömmande kan beskriva. Så länge vi lever här är han mångtydig och undflyende som en speglig i vatten.

Han är så fysiskt nära att vi nästan känner hur han berör människor med sina händer, ja låter oss ”äta hans kropp och dricka hans blod”, som han säger på ett sätt som stöter bort många. Han insisterar på att alltid vara hos oss, alla dagar, alla nätter, överallt. Att ha ”blicken fäst vid Jesus”, som det står i Hebreerbrevet, är det inte att få någon slags abstrakt insikt om ett helt annat slags liv än vårt. Nej, han är vår medmänniska, och vad som är sant mänskligt blir tydligare när han är med i dialogen om vår tids forskning, konflikter, behov och religionsmöten. Han vill vara där för att ömsom bekräfta och ömsom utmana.

I Jesus ser vi den outgrundliga men sanna människan, Ordet som blev kött. Han som är som vi var avsedda att vara. Han som är som vi är i Guds tanke. Med honom är vi förenade genom dopet, för att växa till i hans likhet för att skåda ”Herrens härlighet och förvandlas till en och samma avbild” som Paulus uttrycker det.

Det finns alltså inte bara en enda och definitiv bild av Kristus. Vi gör oss alla våra egna bilder som ikoner att betrakta och vörda, som skärvor som speglar vår längtan. Många skulle nog vilja ha en mer entydig bild av Jesus, en bild dokumenterad även utanför evangelierna och som inte gav utrymme för alla slags litterära spekulationer och raljerande angrepp på kristendomen. Men vi har bara evangelierna. De tas emot och tolkas på nytt i varje generation och varje kultur. Han förblir ”densamme, igår, idag och i evighet” (Heb 13:8) och ”hans ord skall inte förgå” (Mark 13:31). Men sista ordet är inte sagt. Den heliga Anden ska, enligt Jesus själv, leda oss och hjälpa oss att förstå mer av Kristi sanning och därmed också se mer av vad det är att vara människa. Anden leder oss steg för steg in i Kristi hemlighet.

Han talade om sig själv i bilder. Något annat är inte möjligt för den som vet att människan är så mycket mer än en biologisk varelse styrd av komplexa processer, bestämd av sina gener och dömd att bli aska och stoft. Vår verkliga mänsklighet, dess ursprung och mål, minnen och drömmar, tillit och oro, undflyr läkarjournaler och myndigheternas data. Hur mycket mer då hans mänsklighet och gudomlighet! Vi som inte ens kan beskriva oss själva, hur skulle vi kunna tala om Gud annat än i antydande liknelser, poesi och musik och till slut med tillbedjans tystnad?

Idag framträder Jesus som den gode herden, handfast, stark, orädd, trofast, helt förenad med Fadern och med oss människor. Han leder kyrkan, men också dem som inte hör till den fållan; han ska samla alla världens människor i alla tider omkring sig.

Det uppdraget kostar honom livet. Bilden växlar: herden blir det slaktade offerlammet. Människan som framträdde här i tiden blir härlighetens herre i evigheters evighet. Vargar och vilddjur, faror och torka växlas mot trygghet och nattvila, regn och frukt i överflöd, frihet och föda. Texterna som vi läste idag svämmas över av sådant och de talar till vårt mest ursprungliga jag, den avbild vi bär inom oss. Att vara människa är större än vi vet. Djup ropar till djup. Mitt i den här världen, där vilddjur, våld, sjukdom och död härjar, räcker han oss välsignelsens bröd och bekräftar att vi är ett med honom.

Och vi är förvissade om att han, den gode herden, verkligen är hos oss i våra vardagars möda och våra natters tvivel, och att vi en dag ska få se oss själva i hans sargade men härliga ansikte. Därför är bilderna av herden så kära. De ger tillit, de talar om en relation där vi får överlämna oss. Vad är tro annat än detta: en förvissning om att vad som än händer oss och världen så vill Gud oss bara väl.

Amen